

מקרב ה"מתקנים" הקיצוניים ביותר לא שמענו מעולם הצעה לקרוא בתורה מנוקדת ומפוסקת, כאילו חשו שבספר תורה בצורתו המקודשת, ללא ניקוד ופסוק, מצוי ייחודו. ובייחוד מן הסתם הייחוד באותו רצף חסר הפיסוק: ההמשכויות. כמה אלפי שנות ספרות נדרשו עד לאותה כתיבה רוטטה אף היא (על כל ה"להבדילים" המתחייבים בין קודש לחול) ללא פיסוק (בשירה זו תנועת הנפש ובפרוזה זו תנועת הגוף) הבאה להמחיש את המשכויות שבתודעה, שבמחשבה, שבהוויה הנפשית, בעיקר סוד התנועה המתעצבת ונקודה כאות לקץ או לראשית. ובלשון הפסיקה החדשה שבחידושים המתחדשים פאראדוקסאלית תכופות למדי, המפץ הגדול המתרחש מנקודה חסרת מימדים (האם אין כאן מידוע של ינקודה סתימא" בת הקבלה?)

אין לי מושג בפסיקה, לא בזאת הישנה הקלאסית, לא כל שכן בזו החדשה, המהפכנית, לסוגיה. אני מבין את הקושי הפילוסופי והלוגי שהביא לאותה "נקודה חסרת מימדים" שבחיפוש אחר הראשית, או אחר מוצא הקיום בכלל. ה"יש" חייב הסבר, סיבתיות, ולא האין, אך אין, ממש אין, דרך לעבור מהאין אל יש כלשהו אלא על-ידי אותו מושג מופרך בעיקרו, מהגדרו: נקודה חסרת מימדים. שהרי אין זו סיבה, או אין זו עדיין נקודה כלל, וההכרח תחום המטאפיזיקה. אך מכיוון שעבריי אנוכי, והמקרא הוא חנוכי הראשוני ביותר, שבבילוי לא מתה הפסיקה. אין מטאפיזיקה, יש פסוק פותח תורה, פותח אמונה במקום שמדע נגמר. ויגמר תמיד גם בעתיד, ובהכרח ייגמר כי בכלים שלו, בלי הפסיקה, לעולם לא ימדוד, לא ישוקל, לא יתפוש מטאפיזיקה או את האלוהים.

גם מבחינות אחרות, פסיכולוגיות, אנטרופולוגיות, תרבותיות, מוסריות – הפרקים הראשונים של תורת משה הם פלא יצירתי ממש מאין כמוהו. הכל בתולדות אנוש כלול בו. יצר ודעת ורצח ותום וקנאה ולידה וחמס ומדלים והצלות ממבול ושכרות. וכבר שם וכבר יפת ועדיין הם. הכל ובתמצית גאונית, אבל בפתח הספר ממש כלול זה הסוד לעצם הקיום, קיומו של עולם וייחודו של אדם בו.

ודאי שאין אנשי המדע מגיעים למסקנה של בריאה על-ידי ישות הקרויה "אלהים" דים במושגים מעין "עקרון האיזודאות" עקרון עליון או כבאחרונה: נקודה חסרת מימדים כמוצא "למפץ הגדול". זו ממש הודאה ביש מאין. מכאן נדלות התפישה האמונתית בתורת הייחוד. ומוטב להשתמש במונח זה "ייחוד" מאשר במונח המאתמטי והלוגי: מונותאיזם, כי מהותית אין כאן עניין מספרי, אחד כנגד רבים, והייחוד הוא בבריאת יש מאין (כולל הייחוד הלשוני במונח "בריאה") שאין לו שייכות אלא לעניין זה של היווי העולם היווי הקיום בכלל או, ליתר ייחוד ויחידו ומשמעות, בריאת הראשית, שהרי זו הראשית היא בעיית הבעיות של פילוסופים, מטאפיזיקאים ופיסיקאים: איך תיתכן בכלל ראשית כלשהי על-פי מדע ותגיון.

על דרך מדרשית, אפוא, יחור פסוק ראשון שבתורה מלשונו הפשוטה, כדי לסבר אוזן כל אדם למשמעות האמיתית הנוצרת: אלהים ברא את הבראשית. כרוצה לאמר, מתוך דעת נבואית שאין עמוקה ממנה, אין ראשית; כל ראשית אמיתית ולא מדומה, ורבות ה"ראשיות" המדומות, אינה מוצאת צידוקה והגינה המספיק בתוך עולם הפסיקה. וזה גם גדרו היחיד האפשרי לתפישתנו המגיעה לגבול זה של נקודה חסרת מימדים, לאיזה מפץ גדול שאין לדעת סיבתו, משמע, ראשיתו, שהרי אין לדבר סוף. או אין לו ראשית. גדרו היחיד הניתן לנו הוא בבריאה חושית זו, חושית בכלל, חסרת הדחף המודע לנו, חסרת הסיבה, חסרת המימדים אך

סגולת הבריאה

אלהים ברא את הראשית ואין בריאה מופלאה ומכרעת חוץ ממנה. ולפיכך אנחנו מתפללים "כורעים ומשתחווים". גם כל מדע וכל הגיון חייבים לכרוע ולהשתחוו בפני בורא עולם כבורא ראשית מוחלטת, שממנה נתאפשרו כל "הבריאות", וליתר דיוק לשוני-היצירות הבאות, החל משני הברואים הראשונים, כתבוב: את השמים ואת הארץ. וראה זה פלא דיאלקטי: אם עיקרו של פסוק זה תורה הוא מספרי, ואחדות הבורא היא בגדר מופת ואדיאל, הרי במלים הבאות כמו נשבר ה"ימנתי": את אלהים באדם, באברהם, בארץ, בעיר. כי לא מתה-פסיקה ויש מימדים ארציים אך המפץ הגדול, שהגיע אותנו, אם באותו "יהוי אורי", אם באותו לך-לך, אם במעמד הריסיני – המפץ הזה לא מעשה בריאה חד-פעמי, יש מאין היה, כי אם באדם, בעם – יצירה בלתי פוסקת. מן הנקודה – והנקודות – בארץ אל המימדים, כדין אברהם ויצחק ועקב, שוב ושוב, מבראשית.

ובלי סימני פיסוק וגם בלי פיסוק, מנו מעיין נובע ממעמקים. ישראל – סוף תורה – מבראשית ואל הארץ.

יצרת המימדים. אלהים ברא את הראשית ואין בריאה מופלאה ומכרעת חוץ ממנה. ולפיכך אנחנו מתפללים "כורעים ומשתחווים". גם כל מדע וכל הגיון חייבים לכרוע ולהשתחוו בפני בורא עולם כבורא ראשית מוחלטת, שממנה נתאפשרו כל "הבריאות", וליתר דיוק לשוני-היצירות הבאות, החל משני הברואים הראשונים, כתבוב: את השמים ואת הארץ. וראה זה פלא דיאלקטי: אם עיקרו של פסוק זה תורה הוא מספרי, ואחדות הבורא היא בגדר מופת ואדיאל, הרי במלים הבאות כמו נשבר ה"ימנתי": את אלהים באדם, באברהם, בארץ, בעיר. כי לא מתה-פסיקה ויש מימדים ארציים אך המפץ הגדול, שהגיע אותנו, אם באותו "יהוי אורי", אם באותו לך-לך, אם במעמד הריסיני – המפץ הזה לא מעשה בריאה חד-פעמי, יש מאין היה, כי אם באדם, בעם – יצירה בלתי פוסקת. מן הנקודה – והנקודות – בארץ אל המימדים, כדין אברהם ויצחק ועקב, שוב ושוב, מבראשית.

ובלי סימני פיסוק וגם בלי פיסוק, מנו מעיין נובע ממעמקים. ישראל – סוף תורה – מבראשית ואל הארץ.

הבריאה המופלאה, הרוצה ללמדנו תורת אחדות האלהים, מלא מראשיתו טעמי שורשי ההתפלגות, השניות והמאבקים בין הסודות. הרי שמיים מרגע שבו יצאה היישות חסרת המימדים למימדים, מימדי שמים ומימדי ארץ; מרגע שבו נלקח צלע מנקודת אדם, שוואינה הפך לשוואינע, מאז נבראו שמים וארץ, באה גם מחלוקת לעולם, באו גם כיוסופים לעולם, באו נסיונות להחזיר עולם לראשיתו, לאחדותו המוחלטת, האדיאלית.

ברואי שמים יורדים לדבוק בבנות אדם, בשר ודם. דור הפלגה בונה מגדל מחומר וטיט עללות השמימה. ויש אסון טבע של טביעת ציביליזציה, ויש אסון היסטוריה, התפרקות אימפריה מגדלית. הכל מסתיים בכשלונות. אך יש כוח בחלום. כבחזון – חזון יעקב לבראשית האדיאלית (בלי רצח אדיפאלי כאצל הגויים). חלום מוצב ארצה וראשו בשמים ומלאכים עולים ויורדים בו (בו – ביעקב ולא בפלגים). במציאות קשה לומד יעקב לדעת, לומד לדעת ישראל, יש עם ישראל עד היום. הרבה ראשיות נפתחו אז, אולי כולן. והן בתוך היש הגרעיני, הראשוני, לדעת, לקנאה, לתשוקה. ולתכלית. יצירה יש מיש ותמיד בתוספת על היש. התוספת זו מניין! מרוח הבורא שנושפה בו, ורק בו, כסגולת הבריאה. עם הדעת שנוצרה באדם בחטא, וטוב שנוצרה, כי מה האדם בלעדיו. והיתה הדעת באדם כאור ביקום מן התהווה ובוהו ובכוח האמירה. ראשית הטבע, יאמרו לך כל מדעני העולם, באור, כל ראשית – באור.

ובאשר לאור. באור האלוהי ראה אלהים את יצר האדם לרע ויתעצב אל ליבו. הבורא התעצב אל ליבו. אולי על מה שהוא מן רגשין מבריות אדם: כל עיצוב כרוך בעצב. והוא שנאמר. ויתעצב. ולא התייאש. הוציא מאור כשדים את אברהם לראשית חדשה. ואין "לך לך" אלא ראשית ישראל. מאור כשדים, מארצך, ממולדתך, מבית אביך, מתרנן, מתרחות כולה לראשית חדשה. והסגולה ניתנה לו לחדש צלם אלהים באדם, צלם שעוקם. ומי שאמר לאור לצאת מן החושך, מן התהווה ומן הבורה, הוא שאמר לאברהם: לך לך מארצך, ממולדתך, מבית אביך. עתה בוא וראה לשון עברית ולשון קודש באמת ובאמת. כי סגולה מהי אם לא ייחוד שבייחוד, שאינו משתנה, אינו מוחלף. והסתגלות מהי? הרי מאותו שורש יצאו הסגולה וההסתגלות, כשמים וארץ השניים, שאותו בורא בראם! והאם אין הם המליכים במפורש! וכי אין ההסתגלות פוגמת בסגולה בעצם הסתגלותה? האין סגולה מסתגלת כאותה נקודה סתימא ראשונית שלבשה מימדים. כדעת שנוצרה מן החטא.

ורא: בין בכל ומצרים מתחוללים תולדות אנוש, מתחוללים תולדות אברהם וארץ-ישראל (יעקב חולם חלום הסולם המחבר של שמים וארץ ושר ע' אלהים ויכול ומלך היה לישראל). ראה פרו של חיבור זה של תרבויות: בין שמים וארץ, בין שנת שמש של תרבות מצרים הגדולה, לשנת ירח לתרבות בגל הגדולה והסגולה, סגולת האמונה, או הנבואה, כדבר יהודה הלוי, נשמרת. וזה כוח וסוד קיומם של בני אברהם ויצחק ויעקב בין תרבויות אדירות ועשירות מאז היום: יש צורך, יש כוח, יש הסגלות, אך אין תרבות. לא ינקו ממנה ולא הסתגלו אליה בתנאי, שהוא יסוד קיומנו, כוח קיומנו: הסגולות ולא חשבון הסגולה, כחוק, טבע והיסטוריה שלא על חשבון אלוהות ואמונה כבורא יש מאין. נתון צלם אלהים באדם, באברהם, בארץ, בעיר. כי לא מתה-פסיקה ויש מימדים ארציים אך המפץ הגדול, שהגיע אותנו, אם באותו "יהוי אורי", אם באותו לך-לך, אם במעמד הריסיני – המפץ הזה לא מעשה בריאה חד-פעמי, יש מאין היה, כי אם באדם, בעם – יצירה בלתי פוסקת. מן הנקודה – והנקודות – בארץ אל המימדים, כדין אברהם ויצחק ועקב, שוב ושוב, מבראשית.

ובלי סימני פיסוק וגם בלי פיסוק, מנו מעיין נובע ממעמקים. ישראל – סוף תורה – מבראשית ואל הארץ.